

The V4 Humanities Education for the Climate. Diagnoses – Best Practices – Recommendations [HEC]

Maria Wanot
Ogólnokrajowa Szkoła Polska na Węgrzech

Reportaż w służbie środowiska naturalnego

(cykl lekcji)

1. Odbiorca, poziom: klasa siódma.
2. Przedmiot: język polski jako obcy, wiedza o kraju.
3. Czas realizacji: 4 jednostki lekcyjne (x 45 minut) – lekcje mogą być realizowane zdalnie.

Tematy lekcji: Reportaż – gatunek stworzony z informacji; Jaki wpływ na środowisko ma produkcja ubrań? Nasze zachowania proekologiczne.

Cele lekcji

w zakresie wiedzy ekologicznej

- uczeń orientuje się, jak działać na rzecz ochrony środowiska w świecie „mikro” i „makro”.

w zakresie umiejętności

- uczeń umie podejmować decyzje w codziennych czynnościach, takich jak np. zakupy, aby były one korzystane dla środowiska

w zakresie postaw

- uczeń bierze aktywny udział w akcjach na rzecz ochrony środowiska;
- uczeń ma świadomość, że jego decyzje jako jednostki mają wpływ na środowisko.

Metody dydaktyczne

- nauczanie przez obserwację,
- metoda problemowa (konstruktywne wyciąganie wniosków)
- burza mózgów,
- dyskusja.

Formy pracy

- indywidualna
- zbiorowa

*The project is co-financed by the Governments of Czechia, Hungary, Poland and Slovakia through Visegrad Grants from International Visegrad Fund. The mission of the fund is to advance ideas for sustainable regional cooperation in Central Europe
This project was made possible through Strategic Grant No. 22020071 from the International Visegrad Fund.*

Pomoce dydaktyczne

- tablica interaktywna
- fragmenty literatury pięknej jako przykład reportażu w formie pisanej
- reportaże online – do czytania
- reportaże online – do oglądania.

PRZEBIEG KOLEJNYCH LEKCJI

I. Temat pierwszy: Reportaż – gatunek stworzony z informacji

Lekcja 1

Lekcja 1. pełni funkcję wprowadzenia do tematu.

Rozmowa z uczniami: zwrócenie uwagi na fakt, że gdy jesteśmy świadkami jakiegoś ważnego wydarzenia, najczęściej chcemy o nim opowiedzieć innym. Wtedy w swej relacji najprawdopodobniej umieszczamy odpowiedzi na nurtujące nas pytania: kto, co, kiedy, jak i dlaczego zrobił. A co robi reporter? Czym różni się jego wypowiedź od naszej?

Próby odpowiedzi uczniów na tak postawione problemy do rozwiązania.

Uczniowie zapoznają się z definicją reportażu.

Przy użyciu tablicy interaktywnej wyszukują w *Wikipedii* i w *Słowniku języka polskiego* definicję gatunku literackiego, jakim jest reportaż.

- <https://pl.wikipedia.org/wiki/Reporta%C5%BC>
- <https://sjp.pwn.pl/sjp/reportaz;2574014.html>
- na podstawie definicji uczniowie ustalają charakterystyczne cechy gatunku: obiektywizm vs. subiektywizm, rzetelność i wierność wobec przedmiotu narracji, autor opisuje zdarzenia, których sam był świadkiem, w których brał udział lub o których zebrał wystarczającą dokumentację, by opisać je według zasady poszanowania prawdy.

Lekcja 2.

Ryszard Kapuściński jako czołowa postać i czołowy przedstawiciel polskiej formy reportażu XX wieku.

Tekst: <https://culture.pl/pl/dzielo/ryszard-kapuscinski-gdyby-cala-afryka>

O zawartych w książce reportażach Kapuściński napisał:

W Afryce nie szukałem przygód, nie polowałem na słonie i nie kopałem diamentów. Byłem korespondentem Polskiej Agencji Prasowej i miałem pisać o tym, co tam na miejscu zastyszałem czy zobaczyłem, o tym, co się tam działo. A działo się wtedy wiele. Spędziłem w Afryce blisko sześć lat w jej najbardziej burzliwym i niespokojnym okresie, zresztą pełnym dobrych - choć czasem za łatwych - nadziei. Był to przełom dwóch epok - kończył się kolonializm, zaczynała się niepodległość. Tę zmianę, ten przewrót, tę rewolucję starałem się opisywać.

- uczniowie czytają fragmenty z tomu *Gdyba Afryka...*;
- analiza tekstu: uczniowie wypisują cechy reportażu jako gatunku, szukają realizacji ustalonych na lekcji 1. cech;
- tworzą konspekt – jak ma być napisany dobry, ciekawy reportaż (praca w grupach, burza mózgów);
- uczniowie zapisują punkty na oddzielnych karteczkach, układają je wspólnie i przyklejają do tablicy, wybierając najważniejsze cechy reportażu.

[zob. następne strony]

II. Temat drugi: Jaki wpływ na środowisko ma produkcja odzieży? Nasze zachowania proekologiczne.

Lekcja 3. i 4.

- Przejdźcie do reportażu współczesnego i tematu ekologii.
- jedną z głównych cech gatunku reportażu jest poruszanie współczesnych problemów (to wnioski, do którego uczniowie doszli samodzielnie podczas tworzenia konspektu dobrego reportażu);
- przejdźcie do tematu ekologicznego.

Pytanie skierowane do uczniów:

Czy produkcja odzieży ma wpływ na środowisko?

- zapoznanie uczniów z danymi:
- <https://www.green-news.pl/698-raport-polska-sektor-tekstylny>

Młodsze pokolenie Polaków mniej racjonalnie podchodzi do kupowania odzieży – pokazuje badanie przeprowadzone przez Accenture. Jak to zmienić? Wpływ branży modowej na środowisko jest kolosalny i cały czas rośnie. Wystarczy przyjrzeć się kilku poniższym liczbom: do wyprodukowania jednej bawełnianej koszulki, czyli t-shirtu, potrzeba aż 2 700 l wody, czyli tyle, ile przeciętny człowiek wypija w ciągu 30 miesięcy. Do 2050 roku do wód trafią aż 22 mln ton cząsteczek mikroplastiku z ubrań, zużycie ropy naftowej przy produkcji odzieży wyniesie w połowie wieku aż 300 mln ton, udział przemysłu tekstylnego w światowej emisji dwutlenku węgla wzrośnie do 2050 roku z kilku do aż 26%.

- po zapoznaniu się z danymi dotyczącymi rynku polskiego uczniowie oglądają film *Kambodża – pracownicy przemysłu odzieżowego* (17 minut).
<https://www.youtube.com/watch?v=J4WJjAxSn1g>

Reportaż z 2018.03.05. o łamaniu praw pracowników przemysłu tekstylnego w Kambodży. Kambodża to jedna z największych szwalni świata. Tysiąc fabryk, milion pracowników, co piąty pracujący obywatel w 15 milionowym południowo-azjatyckim państwie. Produkcja toreb, ubrań i butów dla największych światowych marek stanowi 80 procent eksportu, ponad 20 procent PKB.

The V4 Humanities Education for the Climate. Diagnoses – Best Practices – Recommendations [HEC]

Dyskusja po obejrzeniu filmu:

- Zasadnicze pytanie, jakie się nasuwa po zapoznaniu się z danymi dotyczącymi produkcji odzieży na świecie: *co ja mogę zrobić, aby to zmienić?*
- Jaki może być wpływ jednostki na tę sytuację?
- Jak możemy wpływać na bliskich nam ludzi: rodzinę, przyjaciół, aby zastopować tę spiralę?
- Nauczyciel zadaje również pytanie, czy uczniowie korzystają ze sklepów z odzieżą używaną.
- Czy zamawiają rzeczy przez Internet? A jeśli zamawiają, to czy po dzisiejszych zajęciach będą mieć większą świadomość problemu, jakim jest produkcja odzieży?
- Czy poznane fakty mogą powstrzymać przed kolejnymi zakupami nowych rzeczy?

Podsumowanie lekcji, wnioski

Zakończenie lekcji cytatem:

Życie jest podróżą, a edukacja powinna być momentem zachłystnięcia się przestrzenią wiedzy i możliwości. W tej podróży każdy z nas jest odpowiedzialny za zmianę świata na bardziej zrównoważony i sprawiedliwy (M.K. Terlecka, ed., 2014).

Praca domowa

Jak Ty, jako jednostka, możesz wpływać na ulepszenie sytuacji ekologicznej?
Jakie będą/są Twoje aktywne działania na rzecz ekologii?

Podsumowanie, powtórzenie i utrwalenie, gra na tablicy interaktywnej

(<https://wordwall.net/pl-pl/community/ekologia-wychowawcza>)

The V4 Humanities Education for the Climate. Diagnoses – Best Practices – Recommendations [HEC]

Bibliografia

- <https://pl.wikipedia.org/wiki/Reporta%C5%BC>
- <https://sjp.pwn.pl/sjp/reportaz;2574014.html>
- <https://culture.pl/pl/dzielo/ryszard-kapuscinski-gdyby-cala-afryka>
- <https://www.green-news.pl/698-raport-polska-sektor-tekstylny>
- <https://www.youtube.com/watch?v=J4WJjAxSn1g>
- *Edukacja ekologiczna wybrane problemy*, red. Magdalena Klaudia Terlecka, Krosno 2014, fragment.
- <https://wordwall.net/pl-pl/community/ekologia-wychowawcza>

*The project is co-financed by the Governments of Czechia, Hungary, Poland and Slovakia through Visegrad Grants from International Visegrad Fund. The mission of the fund is to advance ideas for sustainable regional cooperation in Central Europe
This project was made possible through Strategic Grant No. 22020071 from the International Visegrad Fund.*